ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE – GEOGRAFIA

1. Dzielnice Gdańska i Gdyni – wpisać na podanej mapce brakujące nazwy;

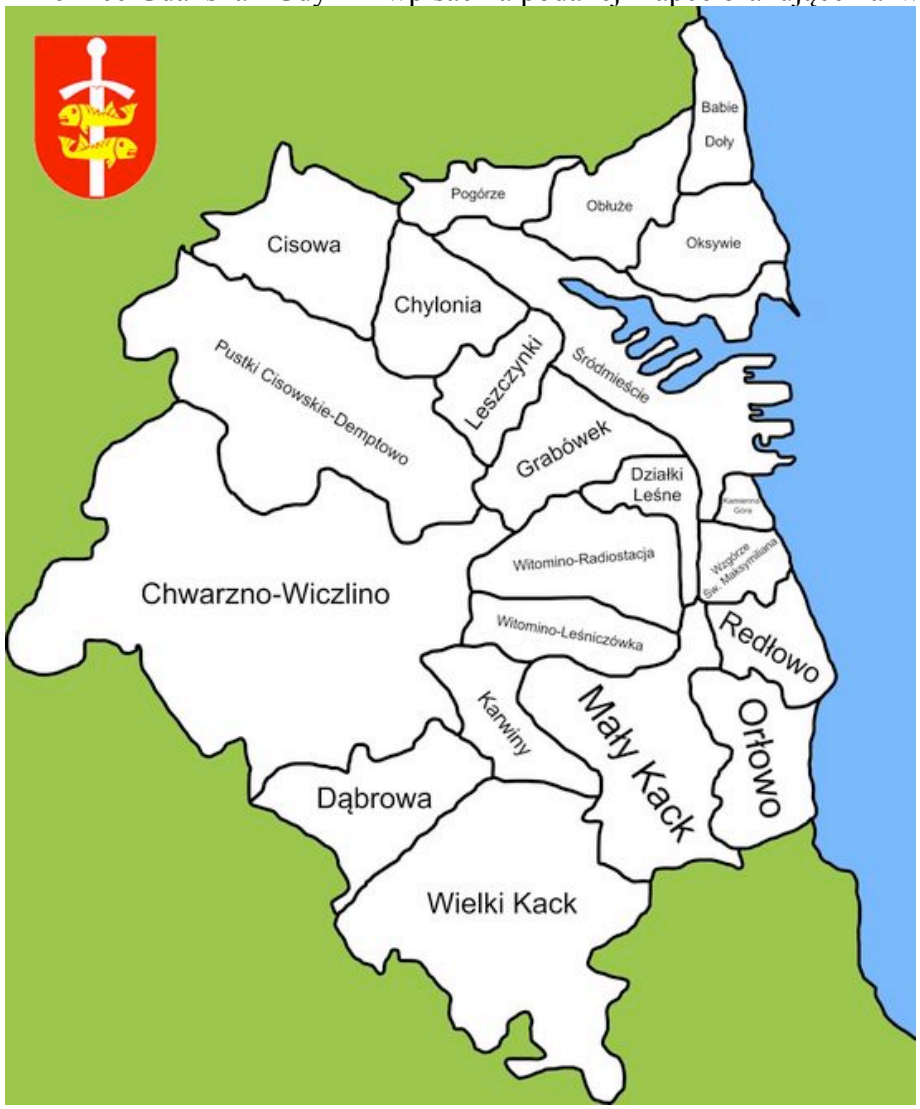

Gdańsk
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY
ŻABIANKA-WEJHERA-
-JELITKOWO-TYSIĄCLECIA
OSOWA
PRZYMORZE
WIELKIE
OLIWA
PRZYMORZE
MAŁE
BRZEŹNO
ZASPA-
-ROZSTAJE
NOWY
PORT
ZASPA-
-MŁYNIEC
LETNICA
STRZYŻA
VII DWÓR
MATARNIA
WRZESZCZ
STOGI
z PRZERÓBKĄ
MŁYNISKA
BRĘTOWO
KRAKOWIEC-
-GÓRKI ZACHODNIE
ANIOŁKI
PIECKI-
-MIGOWO
SUCHANINO
KOKOSZKI
SIEDLCE
ŚRÓDMIEŚCIE
RUDNIKI
WZGÓRZE
MICKIEWICZA
WYSPA SOBIESZEWSKA
CHEŁM
z dzielnicą GDAŃSK-POŁUDNIE
OLSZYNKA
ORUNIA-
-ŚW.WOJCIECH-
-LIPCE
(c) Referat Informatyki UM Gdańsk

2. Powiaty województwa Pomorskiego (ziemskie i grodzkie);

powiaty

1.Bytowski ⇒ Bytów miasta: Bytów i Miastko gminy miejsko-wiejskie: Bytów i Miastko gminy wiejskie: Borzytuchom, Czarna Dąbrówka, Kołczygłowy, Lipnica, Parchowo, Studzienice, Trzebielino i Tuchomie

2.Chojnicki ⇒ Chojnice miasta: Brusy, Chojnice i Czersk gmina miejska: Chojnice gminy miejsko-wiejskie: Brusy i Czersk gminy wiejskie: Chojnice i Konarzyny

3.Człuchowski ⇒ Człuchów miasta: Czarne, Człuchów i Debrzno gmina miejska: Człuchów gminy miejsko-wiejskie: Czarne i Debrzno gminy wiejskie: Człuchów, Koczała, Przechlewo i Rzeczenica

4.Gdański ⇒ Pruszcz Gdański miasto: Pruszcz Gdański gmina miejska: Pruszcz Gdański gminy wiejskie: Cedry Wielkie, Kolbudy, Pruszcz Gdański, Przywidz, Pszczółki, Suchy Dąb i Trąbki Wielkie

5.Kartuski ⇒ Kartuzy miasta: Kartuzy i Żukowo gminy miejsko-wiejskie: Kartuzy i Żukowo gminy wiejskie: Chmielno, Przodkowo,

Sierakowice, Somonino, Stężyca i Sulęczyno
6.kościerski ⇒ Kościerzyna miasto: Kościerzyna gmina miejska: Kościerzyna gminy wiejskie: Dziemiany, Karsin, Kościerzyna, Liniewo, Lipusz, Nowa Karczma i Stara Kiszewa
7.kwidzyński ⇒ Kwidzyn miasta: Kwidzyn i Prabuty gmina miejska: Kwidzyn gmina miejsko-wiejska: Prabuty gminy wiejskie: Gardeja, Kwidzyn, Ryjewo i Sadlinki
8.lęborski ⇒ Lębork miasta: Lębork i Łeba gminy miejskie: Lębork i Łeba gminy wiejskie: Cewice, Nowa Wieś Lęborska i Wicko
9. malborski ⇒ Malbork miasta: Malbork i Nowy Staw gmina miejska: Malbork gmina miejsko-wiejska: Nowy Staw gminy wiejskie: Lichnowy, Malbork, Miłoradz i Stare Pole
10.nowodworski ⇒ Nowy Dwór Gdański miasta: Krynica Morska i Nowy Dwór Gdański gmina miejska: Krynica Morska gmina miejsko-wiejska: Nowy Dwór Gdański gminy wiejskie: Ostaszewo, Stegna i Sztutowo
11.pucki ⇒ Puck miasta: Hel, Jastarnia, Puck i Władysławowo gminy miejskie: Hel, Jastarnia, Puck i Władysławowo gminy wiejskie: Kosakowo, Krokowa i Puck
12.słupski ⇒ Słupsk miasta: Kępice i Ustka gmina miejska: Ustka gmina miejsko-wiejska: Kępice gminy wiejskie: Damnica, Dębnica Kaszubska, Główczyce, Kobylnica, Potęgowo, Słupsk, Smołdzino i Ustka
13. starogardzki ⇒ Starogard Gdański miasta: Czarna Woda, Skarszewy, Skórcz i Starogard Gdański gminy miejskie: Czarna Woda, Skórcz i Starogard Gdański gmina miejsko-wiejska: Skarszewy gminy wiejskie: Bobowo, Kaliska, Lubichowo, Osieczna, Osiek, Skórcz, Smętowo Graniczne, Starogard Gdański i Zblewo
14. sztumski ⇒ Sztum miasta: Dzierzgoń i Sztum gminy miejsko-wiejskie: Dzierzgoń i Sztum gminy wiejskie: Mikołajki Pomorskie, Stary Dzierzgoń i Stary Targ
15. tczewski ⇒ Tczew miasta: Gniew, Pelplin i Tczew gmina miejska: Tczew gminy miejsko-wiejskie: Gniew i Pelplin gminy wiejskie: Morzeszczyn, Subkowy i Tczew **16.wejherowski** ⇒ Wejherowo miasta: Reda, Rumia i Wejherowo gminy miejskie: Reda, Rumia i Wejherowo gminy wiejskie: Choczewo, Gniewino, Linia, Luzino, Łęczyce, Szemud i Wejherowo

3. Miasta województwa Pomorskiego;

Miasta powiatowe : Bytów • Chojnice • Człuchów • Gdańsk • Gdynia • Kartuzy • Kościerzyna • Kwidzyn • Lębork • Malbork • Nowy Dwór Gdański • Pruszcz Gdański • Puck • Słupsk • Sopot • Starogard Gdański • Sztum • Tczew • Wejherowo
Miasta gminne: Brusy • Czarna Woda • Czarne • Czersk • Debrzno • Dzierzgoń • Gniew • Hel • Jastarnia • Kępice • Krynica Morska • Łeba • Miastko • Nowy Staw • Pelplin • Prabuty • Reda • Rumia • Skarszewy • Skórcz • Władysławowo • Ustka • Żukowo

4. Regiony geograficzne Pomorza (ogólnie Pobrzeża, Pojezierza itp.);

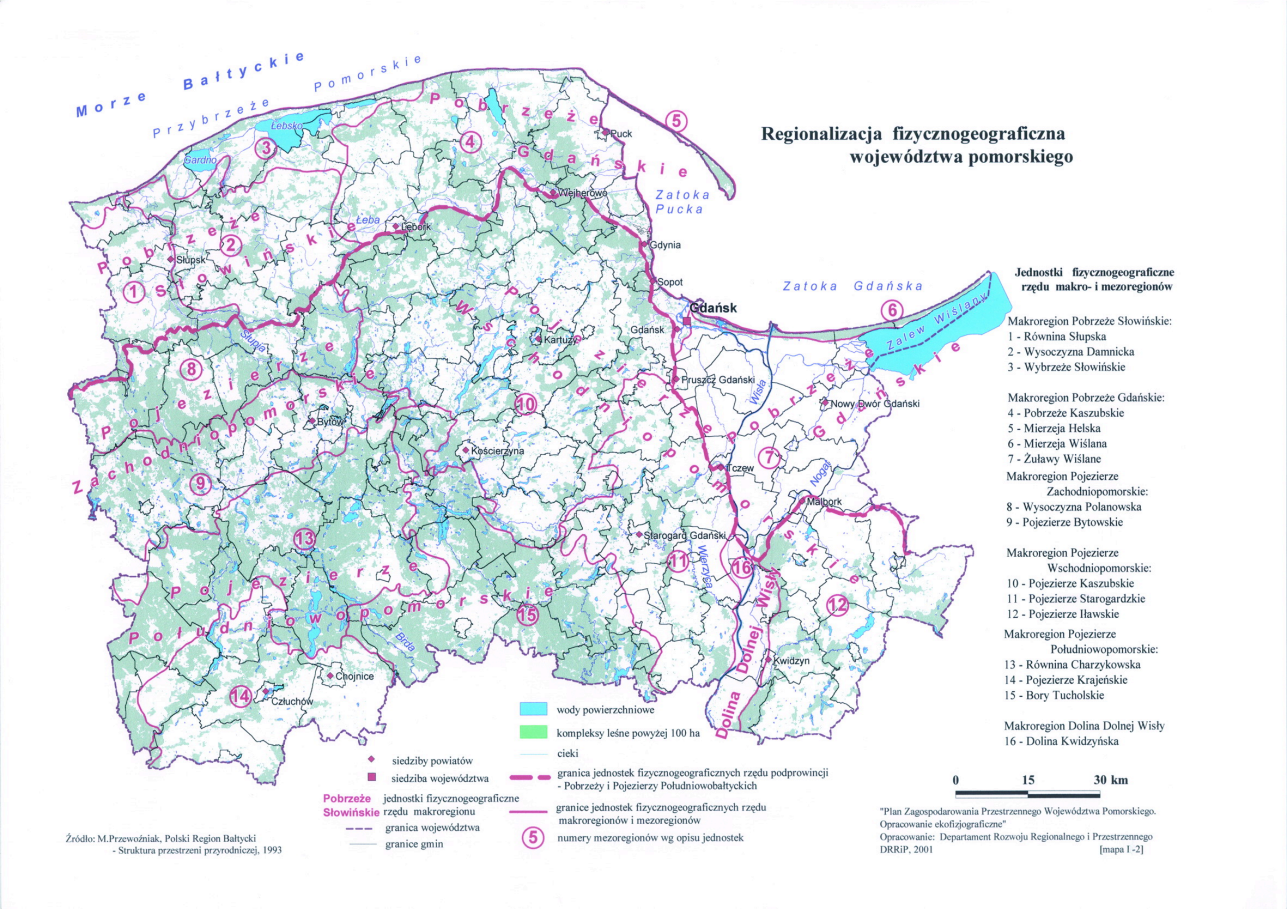

W województwie pomorskim wyróżniono następujące jednostki fizycznogeograficzne: **makroregion Pobrzeże Słowińskie:** 1) Równina Słupska
Krainy geograficzne województwa pomorskiego 2) Wysoczyzna Damnicka 3) Wybrzeże Słowińskie
makroregion Pobrzeże Gdańskie: 4) Pobrzeże Kaszubskie 5) Mierzeja Helska 6) Mierzeja Wiślana 7) Żuławy Wiślane
makroregion Pojezierze Zachodniopomorskie: 8) Wysoczyzna Polanowska 9) Pojezierze Bytowskie
makroregion Pojezierze Wschodniopomorskie: 10) Pojezierze Kaszubskie 11) Pojezierze Starogardzkie 12) Pojezierze Iławskie
makroregion Pojezierze Południowopomorskie: 13) Równina Charzykowska 14) Pojezierze Krajeńskie 15) Bory Tucholskie
makroregion Dolina Dolnej Wisły: 16) Dolina Kwidzyńska

5. Rzeki pomorskie (Wieprza, Łeba, Słupia, Motława, Strzyża, Potok Oliwski, Swelina, Kacza, Chylonka, Cisowska Struga, Czarna Woda, Piaśnica);

6. Jakie obiekty warto zwiedzić w Gdańsku i w Gdyni (bardzo szeroki wachlarz możliwości, nie tylko obiekty zabytkowe);

7. Scharakteryzować klimat danego regionu (pobrzeże, pojezierze);

   Pobrzeże Bałtyckie tworzy pas szerokości od kilku do kilkudziesięciu kilometrów wzdłuż południowych wybrzeży Bałtyku. Oprócz krajobrazów nadmorskich z ujściami rzek obejmuje przecięte siecią małych pradolin równiny morenowe położone poniżej 100 m n.p.m. z nielicznymi wzgórzami przekraczającymi tę wysokość. Większe wygięcia linii brzegowej tworzą Zatoka Pomorska z Zalewem Szczecińskim oraz Zatoka Gdańska z Zalewem Wiślanym. Pomiędzy tymi zatokami linia brzegowa jest wyrównana poprzez działalność fal. Pobrzeże Bałtyckie zajmuje 6 % powierzchni kraju i dzieli się na trzy makroregiony: Pobrzeże Szczecińskie, Pobrzeże Koszalińskie, Pobrzeże Gdańskie. W skład Pobrzeża Szczecińskiego, nazywanego często Niziną Szczecińską wchodzi: Równina Pyrzycko-Stargardzka, Dolina Odry i Zalew Szczeciński z wyspami Wolin i Uznam. Dominuje tu krajobraz nizinny z wysoczyznami morenowymi w okolicach Szczecina i na wyspie Wolin (do 150 m n.p.m.). Dla Pobrzeża Koszalińskiego charakterystyczne są piękne, szerokie plaże oraz ciągnące się wzdłuż wybrzeża liczne i płytkie jeziora przymorskie: Resko, Jamno, Bukowo, Kopań i Wicko, Łebsko czy Gardno. Pobrzeże Gdańskie natomiast charakteryzuje się piaszczystymi mierzejami (Helska, Wiślana) oraz akumulacyjną, depresyjną równiną delty Wisły (Żuławy Wiślane), pociętą licznymi kanałami; w okolicach Gdyni klinami wcinają się w Pobrzeże wysoczyzny, tworzące tzw. kępy (Pucka, Oksywska, Redłowska, Swarzewska), które opadają stromymi urwiskami (klify wysokości do 40-50 m) ku Morzu Bałtyckiemu. Klimat Pobrzeża Bałtyckiego znajduje się pod wpływem morza, toteż cechują go łagodne zimy i niezbyt upalne lata. Charakter morski klimatu akcentują wiatry wiejące w 60% od morza lub wzdłuż linii brzegowej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7-8 o C Roczny przebieg temperatury jest regularny na całym obszarze, nieco wyższe temperatury notuje się na Pobrzeżu Szczecińskim. Styczeń jest miesiącem najchłodniejszym ze średnią temperaturą powietrza od 0 oC do -2 oC . Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą powietrza 17-18 oC. Średnia roczna amplituda temperatury powietrza na cały m obszarze wynosi 19 oC. Zachmurzenie oraz ściśle z nim związane usłonecznienie są elementami klimatu bezpośrednio kształtującymi Ziemi. Oba te elementy wpływają na aktywność biologiczną i psychiczną człowieka oraz podnoszą walory klimatyczne danego regionu z punktu widzenia klimatoterapii, turystyki i wypoczynku. Średnia liczba dni pogodnych tj. z zachmurzeniem poniżej 20 % na Pobrzeżu Bałtyckim wynosi od 30 dni na Pobrzeżu Koszalińskim do 45 dni na Pobrzeżu Szczecińskim i częściowo na Pobrzeżu Gdańskim oraz Koszalińskim. Liczba dni chmurnych, a więc ze średnim dobowym zachmurzeniem ogólnym nieba równym lub większym niż 80 % waha się od 120 do140 dni w roku. Wyjątkiem jest tu obszar w okolicach Świnoujścia gdzie notuje się około 106 dni pochmurnych w ciągu roku. Roczne sumy usłonecznienia na tym obszarze wahają się w granicach 1500-1600 godzin. W ciągu długich czerwcowych i lipcowych dni średnie usłonecznienie może wynieść nawet 9 godzin na dzień. Średni czas trwania lata termicznego to 60-70 dni, natomiast średni czas trwania zimy termicznej wynosi 50-80 dni. Średnie opady roczne na obszarze Pobrzeża Bałtyckiego wynoszą od 550 do 700 mm. Większość

opadów przypada na półrocze ciepłe 350-500 mm, najmniej opadów notuje się w półroczu zimowym 200-250 mm. Długość zalegania pokrywy śnieżnej zwiększa się z zachodu na wschód i wynosi odpowiednio od 40 do 70 dni. W ciągu roku największy udział na tym obszarze mają wiatry z sektora zachodniego czyli, wiejące z kierunku NW, W i SW. Dość częste są wiatry wiejące z prędkością powyżej 10 m/s zdarzają się także wiejące z prędkością powyżej 25 m/s. Średnia długość okresu wegetacyjnego to od 205 do 220 dni. Pojezierze Pomorskie rozciąga się na wschód od doliny dolnej Odry. Z północy ograniczone jest pasem Pobrzeży z południa Kotliną Gorzowską i doliną Noteci a od wschodu doliną Wisły. Pojezierze Pomorskie zajmuje 12 % powierzchni kraju i dzieli się na makroregiony: Pojezierze Zachodniopomorskie, Pojezierze Wschodniopomorskie i Pojezierze Południowopomorskie. Zachodniopomorskie Pojezierze dzieli się na Pojezierza: Bytowskie, Drawskie, Ińskie, Choszczeńskie i Myśliborskie oraz Wysoczyzny: Polanowską i Łobeską. W skład Pojezierza Południowopomorskiego wschodzą następujące regiony: Równina Gorzowska, Pojezierze Dobiegniewskie, Pojezierze Drawskie, Pojezierze Wałeckie, Pojezierze Szczecineckie, Równina Wałecka, Dolina Gwdy, Równina Charzykowska, Pojezierze Krajeńskie, Dolina Brdy, Wysoczyzna Świecka i Bory Tucholskie. Pojezierze Wschodniopomorskie z najwyższym wzniesieniem w tym regionie w pasie moren czołowych tworzących Wzgórza Szymbarskie- Wieżycą 329 m n.p.m. dzieli się na trzy mezoregiony - Pojezierza: Kaszubskie, Starogardzkie i Iławskie.Cechą charakterystyczną tego obszaru jest występowanie krajobrazów młodoglacjalnych z dużą liczbą zagłębień bezodpływowych i jezior związanych z procesem zanikania lodu lodowcowego zagrzebanego w materiale morenowym lub lodowcowo-rzecznym, przy czym rozróżnia się pagórkowate wysoczyzny morenowe i równiny sandrowe. Warunki klimatyczne obszaru cechuje przejściowość wynikająca z położenia geograficznego i wzajemnego oddziaływania mas powietrza polarno - kontynentalnego oraz w mniejszym stopniu - powietrza zwrotnikowego i arktycznego. Zmienność pogody jest tutaj ściśle uzależniona od zmian układów barycznych w ciągu roku. Latem wiatry wschodnie przynoszą pogodę upalną i suchą, zimą - mroźną i suchą. Wpływ Atlantyku daje latem ochłodzenie i zwiększoną ilość opadów atmosferycznych, a w okresie zimy ocieplenie, często z opadami. Klimat Pojezierza Pomorskiego w stosunku do klimatu Pobrzeża Bałtyckiego odznacza się niższymi temperaturami powietrza zimą obniżającymi się ku wschodowi. Średnia roczna temperatura wynosi 7 oC na wschodzie regionu do 8 oC na zachodzie regionu. W styczniu średnia temperatura powietrza waha się w granicach od -3,5 oC na wschodzie do -1,5 oC na zachodzie obszaru, natomiast w lipcu wynosi od 17 oC do 18,5 oC. Średnia liczba dni upalnych i gorących na tym obszarze wynosi 15-30 dni, natomiast mroźnych i bardzo mroźnych od 20 do 45 dni. Gdy średnia temperatura dobowa spadnie poniżej 15 oC zaczyna się jesień, która na tym obszarze jak i na Pobrzeżu Bałtyckim trwa najdłużej w kraju. Czas jej trwania wynosi ponad 70 dni. Średnia roczna amplituda temperatury powietrza na obszarze Pojezierza Pomorskiego wynosi 20-22 oC. Średnia liczba dni pogodnych na Pojezierzu Pomorskim jest zmienna i wynosi od 35 na Pojezierzu Południowopomorskim do 40 na zachodnich krańcach Pojezierza Zachodniopomorskiego. Liczba dni chmurnych waha się od 120 do 140 dni w ciągu roku. Roczne sumy usłonecznienia na tym obszarze wahają się w granicach 1450-1600 godzin. Średni czas trwania lata termicznego to 50-90 dni, natomiast średni czas trwania zimy termicznej wynosi 50-100 dni. Średnie opady roczne na obszarze Pojezierza Pomorskiego wynoszą od 500 mm do ponad 700 mm na wzniesieniach morenowych. Wiosna w tym regionie geograficznym tak jak i na Pobrzeżu Bałtyckim jest bardziej sucha niż jesień. Opady w półroczu letnim sięgają 350-500 mm, a w półroczu zimowym 200-250 mm. Długość zalegania pokrywy śnieżnej zwiększa się z zachodu na wschód i wynosi odpowiednio od 40 do 70 dni. W ciągu roku największy udział na tym obszarze mają wiatry z sektora zachodniego czyli, wiejące z kierunku NW, W i SW. Średnia długość okresu wegetacyjnego trwa od 200 do 225 dni.

8. Opisać formy – erozji, eoliczne, polodowcowe np. sandry;
Erozja – proces niszczenia powierzchni terenu przez wodę, wiatr, słońce, siłę grawitacji i działalność organizmów.
Efekty działania erozji : zmiana rzeźby terenu, a czasami także zmiana struktury podłoża, w przypadku erozji skał, efektem jest rozpoczęcie procesów glebotwórczych, w przypadku erozji gleby, efektem jest obniżenie jej wartości, a czasem wręcz jej usunięcie i odsłonięcie skalistego podłoża.
erozja lodowcowa (glacjalna) : to żłobienie terenu przez płynący lodowiec, który: wygładza podłoże – detersja wyrywa duże odłamki skalne z podłoża – detrakcja zdziera całe podłoże – egzaracja.
erozja wodna : **erozja deszczowa (ablacja deszczowa)** – spłukiwanie luźnej, wierzchniej warstwy terenu (zwłaszcza cząstek gleby) przez wody deszczowe erozja rzeczna – przenoszenie cząstek przez prąd rzeki bądź falowanie wody: W górnym biegu rzeki występują: **erozja wgłębna** – polega na wcinaniu się rzeki w koryto rzeczne poprzez niszczenie go przez niesione przez rzekę materiał skalny Efekty: tworzenie się dolin głębokich i wąskich V-kształtnych erozja wsteczna – cofanie się źródeł rzeki w kierunku działu wodnego (może doprowadzić do przejęcia początkowego odcinka innej rzeki tzw. kaptaż). **Efekty:** łączenie się dwóch cieków wodnych w odcinkach źródliskowych (kaptaż), wyrównywanie się brzegów rzeki i „cofanie się" wodospadów, powstawania kotłów eworsyjnych W środkowym biegu rzeki: **erozja boczna** – podmywanie brzegów rzeki, spowodowane nierównomiernym nurtem rzecznym **Efekty:** meandry (zakola rzeczne), starorzecza (meandry odcięte od głównej rzeki wałem ziemi – groblą), łachy (wyspy rzeczne), niszczenie brzegów **erozja denna** – żłobienie dna rzeki przez płynącą wodę i niesiony przez nią materiał. **Efekty**: powstają terasy zalewowe W dolnym biegu rzeki zwykle nad erozją przeważa akumulacja osadów niesionych przez rzekę **Efekty:** powstawanie form ujść rzecznych: delt i estuariów. erozja morska (abrazja) – niszczenie brzegów przez falowanie i pływy (przypływy i odpływy) Negatywne skutki erozji wodnej rolnictwo: zmniejszanie miąższości gleby wymywanie składników pokarmowych pogorszenie struktury gleby straty powierzchni uprawnej (wąwozy, żłobiny itp.) niszczenie roślin uprawnych gospodarka wodna: pogorszenie stosunków hydrologicznych pogorszenie warunków eksploatacji urządzeń hydrotechnicznych wzrost spływu powierzchniowego spadek retencji zmiany przepływów rzek wzrost sedymentacji rzecznej (zagrożenie powodziowe)
erozja eoliczna (wiatrowa) to przenoszenie cząstek gleby i rozkruszonych skał przez wiatr (deflacja), szlifowanie skał przez niesione przez wiatr ziarna piasku (korazja) oraz deponowanie cząstek na powierzchni gleby (akumulacja) (wydmy).

Rodzaje erozji w zależności od skutku :
-powierzchniowa – zmywanie i rozmywanie wierzchnich warstw gleby przez wodę lub rozwiewanie przez wiatr,
-liniowa – rozcinanie gleby przez skoncentrowany spływ wody, prowadzący zazwyczaj do powstawania form żłobinowych, głębokich rozcięć typu wąwozowego,
-rozbryzgowa – odrywanie i odrzucanie cząstek ziemnych przez krople deszczu i gradu, połączone z ubijaniem i zamulaniem powierzchni gleby,
-uprawowa – trwałe przemieszczanie gleby ku dołowi stoków pod wpływem działania narzędzi i maszyn rolniczych.

9. Scharakteryzować formy ochrony przyrody na Pomorzu;
   Formy ochrony przyrody w województwie pomorskim:
   parki narodowe,
   rezerwaty przyrody,
   parki krajobrazowe,
   obszary chronionego krajobrazu,
   obszary Natura 2000,
   pomniki przyrody,
   stanowiska dokumentacyjne,
   użytki ekologiczne,
   zespoły przyrodniczo - krajobrazowe,
   ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

10. Gospodarka Pomorza (np. jaka gałąź dominuje w danym mieście – transport, budownictwo, handel, przemysł stoczniowy itp.)

W 42 miastach województwa mieszka prawie 67% ludności Pomorza.Niekwestionowanym centrum zarówno regionu, jak również Polski północnej jest aglomeracja trójmiejska, która obejmuje Gdańsk, Sopot i Gdynię. Miasta te w naturalny sposób podzieliły swoje funkcje. Gdańsk jest stolicą regionu i jednocześnie jego największym miastem liczącym 455 tys. mieszkańców. Gdynia, drugie co do wielkości miasto województwa, to symbol samorządności w Polsce i dynamicznego rozwoju gospodarczego. Sopot, mający status uzdrowiska, jest nie tylko ponadregionalną bazą wypoczynkowo-rekreacyjną, ale również miejscem lokalizacji przedsiębiorstw z sektora nowoczesnych usług. Aglomeracja trójmiejska to ośrodek, w którym mieszka 744 tys. osób, co stanowi ponad jedną trzecią ludności województwa. Jest to miejsce koncentracji potencjału ekonomicznego regionu, główny węzeł komunikacyjny, ośrodek akademicki, przemysłowy i handlowy, wraz z centrum targowym, zagranicznymi przedstawicielstwami konsularnymi i sekretariatami organizacji międzynarodowych. Trzecim co do wielkości miastem regionu jest Słupsk – 97,3 tys. mieszkańców, pełniący rolę głównego ośrodka miejskiego zachodniej części województwa. Z kolei Wejherowo, Reda, Rumia i okolice tworzą tzw. „małe trójmiasto”, zamieszkane przez prawie 112 tys. ludzi. Ważną rolę na mapie gospodarczej i społecznej regionu odgrywają też miasta powiatowe, takie jak: Tczew (60,1 tys. mieszkańców), Starogard Gdański (48,3 tys. mieszkańców), Chojnice (39,9 tys. mieszkańców), Kwidzyn (38 tys. mieszkańców), Malbork (38,1 tys. mieszkańców).

Główne branże Gospodarka Pomorza to z jednej strony tradycyjne dla regionu branże – przemysł stoczniowy, rafineryjny, maszynowy, meblarski, przetwórstwo spożywcze, produkcja papieru czy turystyka. Z drugiej strony, coraz większego znaczenia nabiera informatyka i telekomunikacja, biotechnologia i farmaceutyka, elektronika i logistyka. Czołowe sektory gospodarki reprezentowane są przez duże i znaczące firmy: przemysł stoczniowy – Stocznia Gdańsk S.A., Stocznia Gdynia S.A., Gdańska Stocznia Remontowa S.A.; przemysł

rafineryjny – Grupa LOTOS S.A.; produkcja papieru – International Paper Kwidzyn S.A.; elektronika – Jabil Circuit Poland Sp. z o.o., Jabil Assembly Poland Sp. z o.o., Flextronics International Poland Sp. z o.o.; farmaceutyka – Polpharma S.A. Na koniec sierpnia 2008 r. w województwie pomorskim było zarejestrowanych 239,5 tys. podmiotów (o 2,8% więcej niż w porównywalnym okresie ubiegłego roku), z czego 95,8% było zarejestrowanych w sektorze prywatnym. Najwięcej podmiotów koncentrowało swoją działalność w sekcjach: handel i naprawy (25,4% ogółu), obsługa nieruchomości i firm (18,6%), budownictwo (12%) oraz przetwórstwo przemysłowe (11,7%). Wynik netto gospodarki województwa pomorskiego w mln zł... Wynik netto gospodarki województwa pomorskiego w mln zł (2002-2007) Największym przedsiębiorstwem w regionie i jednym z największych w Polsce jest Grupa Kapitałowa LOTOS S.A. (dawna Rafineria Gdańska). Dzięki stabilnemu rozwojowi, LOTOS S.A. jest notowany coraz wyżej także w rankingach międzynarodowych – na „Liście 500 Największych Firm Europy Środkowo-Wschodniej" (przygotowanej przez „Rzeczpospolitą" oraz firmę doradczą Deloitte) gdańska spółka uplasowała się 18. pozycji, Grupa znalazła się także w tegorocznym zestawieniu 250 najlepszych firm energetycznych na świecie („Top 250 Global Energy Company 2008" – zestawienie przygotowane przez agencje Platts i Standard & Poor's). W 2007 roku Grupa Kapitałowa LOTOS S.A. zatrudniała średnio 5304 osób. Aktywność biznesowa Grupy skupia się w segmentach: poszukiwawczo-wydobywczym, produkcyjnym oraz handlowym i usługowym. W roku 2007 sprzedaż netto Grupy Kapitałowej LOTOS S.A. wyniosła 13 125.1 mln złotych, a zysk netto 814.1 mln złotych. Największym pracodawcą na Pomorzu pozostaje branża stoczniowa, reprezentowana przez stocznie produkcyjne, remontowe oraz firmy współpracujące ze stoczniami, które swoje usługi oferują również dla innych branż. Obecnie skupione jest w województwie pomorskim przeszło 60% krajowej produkcji statków. W 2007 roku stocznie województwa pomorskiego wybudowały 18 statków o pojemności brutto (GT) 305 tys. (o 5,9% więcej niż rok wcześniej). W szacunkowym portfelu zamówień stoczni województwa pomorskiego w 2007 roku (wg danych Centrum Techniki Okrętowej S.A.) znajdowało się 59 statków o pojemności brutto (GT) 974 tys. Największe stocznie produkcyjne to: Stocznia Gdańsk S.A., Stocznia Gdynia S.A. i Stocznia Północna S.A. należąca do Grupy Remontowa. Gdyńska Stocznia specjalizuje się w budowie kontenerowców, samochodowców i zbiornikowców LPG oraz nowoczesnych statków zadaniowych. Stocznia Północna buduje głównie wielozadaniowe kontenerowce, statki rybackie i off shore, promy pasażersko-samochodowe oraz holowniki. Gdańska Stoczniowa Remontowa S.A. jest liderem europejskiego rynku stoczni remontowych i jednym z czołowych graczy światowego rynku. Specjalizuje się w naprawie oraz przerabianiu statków, projektuje i buduje nowe statki. Oprócz bardzo dużych stoczni, w województwie pomorskim funkcjonuje liczna grupa mniejszych zakładów, które specjalizują się w budowie nowoczesnych łodzi i jachtów. Ponad 90% ich produkcji idzie na eksport, głównie do Norwegii, Francji i Niemiec. Ta bardzo szybko rosnąca branża reprezentowana jest między innymi przez takie firmy jak Galeon, Conrad Shipyard Co., czy HTEP Sunreef Yachts Polska – marki znane już na całym świecie. Równie prężną branżą w województwie jest budownictwo, oferujące bardzo szeroki wachlarz usług. Firmy budowlane z Pomorza specjalizują się w zarówno w budownictwie przemysłowym (drogi, mosty, hale produkcyjne) i komercyjnym (biurowce, centra handlowe), jak i mieszkaniowym. Silnie rozwinięte jest budownictwo obiektów morskich, w którym specjalizuje się wiele pomorskich firm. Większość czołowych firm mających siedzibę na Pomorzu,

operuje na rynku ogólnopolskim, a część z nich wychodzi także poza Polskę. Największe z nich to m.in.: Polnord S.A., GPRD Skanska Gdańsk, Hydrobudowa Gdańsk S.A., Grupa Inwestycyjna Hossa S.A., Grupa Allcon S.A., Invest Komfort S.A., Grupa NDI S.A..
Tradycyjnie silną pozycję w gospodarce województwa ma branża spożywcza, reprezentowana przez firmy produkujące słodycze (np. Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Bałtyk" Sp. z o.o.), koncentraty spożywcze (np. Dr.Oetker Polska Sp. z o.o.), przetwory mięsne (np. Zakłady Mięsne Prime Food Sp. z o.o.) oraz przetwory rybne. Na terenie regionu swoją siedzibę mają największe w kraju zakłady przetwórcze ryb, wśród których warto wymienić Grupę Kapitałową Graal S.A., Seko S.A., Przetwórstwo Rybne Łosoś Sp. z o.o., BMC, Wilbo S.A., Almar Sp. z o.o. W strategii rozwoju województwa pomorskiego turystka zajmuje ważną pozycję. Pomorze oferuje coraz większą bazę hoteli, centrów odnowy biologicznej z nowoczesną bazą turystyczną oraz ośrodków sportu i rekreacji. Według danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku baza noclegowa województwa pomorskiego (na dzień 31 lipca 2007 r.) składała się z 203 obiektów hotelarskich (112 hoteli, 4 moteli, 32 pensjonatów, 55 innych obiektów hotelowych) oraz 604 pozostałych obiektów (najliczniejsza grupę stanowiły ośrodki wczasowe – 244 obiekty). Województwo pomorskie dysponuje ponad 85 tysiącami miejsc noclegowych. W 2007 roku odnotowano w województwie ok. 4,2 mln turystów, w tym 1 mln turystów zagranicznych. Wśród turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej w 2007 r. przeważali Niemcy (42,3% ogółu), Szwedzi (7,5%), Anglicy (7,1%), Rosjanie (5,5%) oraz Norwegowie (4,2%).

11. Morze Bałtyckie (jak najwięcej informacji – obszar, średnia głębokość, największa głębia, średnie zasolenie, główne porty, ruchy prądów, wyspy itp.);
płytkie morze śródlądowe na szelfie kontynentalnym w północnej Europie. Połączone z Morzem Północnym przez Cieśniny Duńskie (Sund, Mały i Wielki Bełt) oraz Kattegat i Skagerrak. Za zachodnią granicę Bałtyku właściwego przyjmuje się cieśninę Sund i próg podwodny ciągnący się na głębokości 18–20 m od przylądka Gedser (wyspa Falster) do przylądka Darßer Ort (Darß); na zachód od tej linii znajduje się akwen Bałtyku Zachodniego o powierzchni ok. 8000 km² nazywany przez Niemców także Ostsee; akwen ten obejmuje m.in. część wód Cieśnin Duńskich (oprócz Małego i Wielkiego Bełtu) a także mniejsze: Alsenbelt, Fehmarnbelt, Langelandsbælt.

Charakterystyka

Bałtyk nazywany jest morzem śródziemnym północnej Europy, ponieważ ze wszystkich stron jest otoczony lądem, a z Morzem Północnym łączy go jedynie kilka płytkich cieśnin. Położone jest w północnej strefie klimatu umiarkowanego. Oba morza leżą na tym samym szelfie kontynentalnym.

- rozciągłość południkowa – ok. 1300 km
- rozciągłość równoleżnikowa najszersza (przez Zatokę Fińską) – ok. 600 km
- rozciągłość równoleżnikowa najwęższa (przez Zatokę Botnicką) – 100 km

- rozciągłość równoleżnikowa poniżej Gotlandii – ok. 250 km

Powierzchnia

Powierzchnia Bałtyku wraz z Kattegatem wynosi ok. 415 266 km². Bez Kattegatu Bałtyk zajmuje 392 979 km². Powierzchnia zlewni wynosi 1 721 233 km². Objętość morza wynosi 21 721 km³[1].

Linia brzegowa

Linia brzegowa Bałtyku o długości ok. 8100 km[2] jest mocno rozwinięta i urozmaicona. Składa się na to duża ilość zalewów, zatok, półwyspów oraz wysp i wysepek, szczególnie licznych przy wybrzeżach północnym i zachodnim.

Największe zatoki

Trzy wybitne rozgałęzienia Bałtyku tworzą wielkie zatoki:

- Zatoka Botnicka o powierzchni 117 000 km²;
- Zatoka Fińska o powierzchni 30 000 km²;
- Zatoka Ryska o powierzchni 17 000 km².

Z innych większych zatok należy wymienić zatoki: Gdańską, Pomorską, Lubecką, Kilońską oraz Zalew Kuroński.

Większe półwyspy

Półwysep	Długość km	Szerokość km	Państwo
Mierzeja Kurońska	98	0,4–4	Litwa / Rosja
Mierzeja Wiślana	60	0,6–2	Polska / Rosja
Fischland-Darß-Zingst	45		Niemcy

Mierzeja Helska	35	0,3–0,1–3	Polska

Wyspy

Wyspa	Powierzchnia km²	Państwo	Ludność
Zelandia	7031	Dania	2 147 281
Gotlandia	3144	Szwecja	57 004
Fionia	2984	Dania	453 700
Sarema	2673	Estonia	40 312
Olandia	1342	Szwecja	23 000
Lolland	1243	Dania	73 000
Hiuma	965	Estonia	10 000

Rugia	935	Niemcy	73 000
Bornholm	588	Dania	44 100
Falster	514	Dania	47 000
Uznam	445	Polska Niemcy	76 500
Als	312	Dania	50 000
Langeland	285	Dania	15 000
Wolin	265	Polska	17 000
Muhu	198	Estonia	1822
Hailuoto	197	Finlandia	986
Fehmarn	185	Niemcy	13 036

Vormsi	93	Estonia	3000
Ærø	88	Dania	6863
Kotlin	84	Rosja	42 800

Pozostałe wyspy:

- Wyspy Alandzkie (ok. 6500 wysp i wysepek, Finlandia)
- Valassaaret (Finlandia)
- Archipelag Sztokholmski (Szwecja)
- Møn (Dania)
- Samsø (Dania)
- Anholt
- Læsø (Dania)
- Gotska Sandön
- Ven
- Utö
- Ornö
- Kemiö
- Grasö
- Vallgrund
- Björkö
- Holmön
- Ängesön

Głębokość

Średnia głębokość wynosi 52,3 m[1], maksymalna – 459 m (Głębia Landsort na północny zachód od Gotlandii). W Kattegacie głębokość maksymalna wynosi 109 m, ze średnią 24 m. Głębia położona najbliżej Polski – Głębia Gdańska – liczy 118 m.

Morze Bałtyckie dzieli się na 3 baseny:

- **Basen Bornholmski** o maksymalnym zagłębieniu 105 m
- **Basen Gotlandzki** o maksymalnym zagłębieniu 459 m
- **Basen Botnicki** o maksymalnym zagłębieniu 294 m[

Zasolenie

Ze względu na niskie zasolenie Bałtyk zalicza się do wód słonawych (mezohalinowych) i określa morzem półsłonym. Średnie zasolenie wynosi ok. 7 ‰. Na ogół waha się w granicach od 2 do 12‰, choć zimą zasolenie nie przekracza 7,8‰ w Zatoce Gdańskiej. W Kattegacie i Skagerraku wynosi ok. 20‰, w Bełtach i Zatoce Kilońskiej ok. 15–17‰, przy polskich wybrzeżach ok. 7‰, w Zatoce Puckiej spada do 6,2‰, w Zalewie Wiślanym tylko 1–3‰, w Zatoce Fińskiej i Botnickiej spada do 2‰. Stosunkowo duże różnice zasolenia w Bałtyku występują w kierunku pionowym. Słona woda jako cięższa opada ku dnu basenu. Na przykład w Basenie Bornholmskim przy powierzchni wynosi ok. 7,5‰ a przy dnie, na głębokości 100 m sięga aż 15–18‰.

Do Morza Bałtyckiego wpływa około 250 rzek, z których największe to: Wisła, Odra, Newa, Kemi, Niemen, Lule, Gota, Ångerman i Dźwina. Wody te parują w podobnym tempie jak woda akwenu, do którego należy zlewisko.

Niskie zasolenie Bałtyku spowodowane jest względnie niskimi temperaturami i związanym z tym mniejszym tempem parowania wody w obszarze szerokości geograficznych akwenu. Przykładem morza, w którym parowanie jest bardzo intensywne i zwiększa zasolenie do ok. 40‰, jest Morze Śródziemne, jak we wszystkich wodach tego zakresu szerokości geograficznej.

Państwa leżące nad Morzem Bałtyckim

- Dania
- Estonia
- Finlandia
- Litwa
- Łotwa
- Niemcy
- Polska

- Rosja
- Szwecja

Porty nad Morzem Bałtyckim

Największym miastem nad Bałtykiem jest Sankt Petersburg. W tamtejszym porcie przeładowuje się rocznie najwięcej kontenerów (w 2007 r. 1,7 mln TEU), kolejne miejsca pod tym względem zajmują: Göteborg, Gdynia, Kotka, Aarhus i Helsinki

12. Kaszuby – informacje ogólne;

Możliwe pytania na egzaminie ustnym
Co pokazać turyście na trasie przejazdu z punktu x do punktu y na terenie Trójmiasta.